

HVEM ER NABOEN DIN?

MARIE HERMO JENSEN
I SAMTALE MED
SOLVEIG LEINAN-HERMO
OG BENTE ANDERSEN

Av Marie Hermo Jensen

Marie Hermo Jensen (1979) er født og oppvokst i Hammerfest og var elev hos Solveig Leinan-Hermo ved Hammerfest Ballettverksted. Hermo Jensen studerte på Follo Folkehøgskole, Skolen for Samtidsdans i Oslo og har en BA (Hons) fra London Contemporary Dance School. Hermo Jensen ble fast ansatt i Stellaris DansTeater i 2003, og driver i dag kompaniet sammen med Solveig Leinan-Hermo. Hermo Jensen har både danset i og koreografert for kompaniet. Hun driver også stellaris dance nz (sdnz) i New Zealand, hvor hun arbeider som dansekunster. Hun var kunstnerisk leder for DanseFestival Barents i Hammerfest 2016–2018, hvor hun fortsatt bidrar innen administrasjon og markedsføring.

Gjennom vårt samarbeide kan vi skapa en ny dans sprungen ur en nordlig horisont. En dans där Barentsområdets särart, med allt vad det innebär av kulturella krokar men också stora likheter, lyfts fram.

Barents Danssamarbetet – Rapport til Barents Euro Arctic Arts Council. Maria Rydén (1999)

Bente S. Andersen (f. 1964) er utdannet skuespiller og sceneinstruktør fra Skandinavisk Teaterskole, København. Hun har solid erfaring på å utvikle og arbeide fram nyskrevet dramatik, både nasjonalt og internasjonalt. I 1990 etablert hun Samovarteateret i Kirkenes og har satt opp mer enn 50 scenekunstproduksjoner, ofte i krysningspunktet mellom tekst, bevegelse og musikk. I 1996 tok hun initiativ til å starte kunstgruppa Pikene på broen i Kirkenes. Samovarteateret besøkte Russland med deres første produksjon *sett ditt hjerte i mot mitt* allerede i 1991, og har siden da samarbeidet på ulike områder, med barn og ungdom, profesjonelle utøvere og hatt turnévirksomhet i Barentsregionen og Russland for øvrig. Hun har gjennom sitt arbeid i Samovarteateret mottatt flere priser og stipender, bl.a. Finnmark fylkes kulturpris i 1999 og 2014–2016 Statens arbeidsstipend til å fordype seg og videreutvikle 'Samovar' metodikken. I 2017 ble Andersen og Samovarteateret den norske mottakeren av det første Barentsstipendet som ble delt ut under ministermøte i Arkhangelsk 2017. Hun har også hatt regi på flere bestillingsverk, både mindre scenekunstproduksjoner og større utendørs oppsetninger. Siste oppdrag var åpningen av festspillene i Nord-Norge 2017, hvor Andersen hadde idé, regi og instruksjon. www.samovar.no

Solveig Leinan-Hermo (f. 1952) har utdanning fra Den Norske Operas Ballettskole som danser og pedagog, hvor hun også hadde sin første profesjonelle dansejobb. Solveig har studert teater- og kulturfag ved høyskole og universitet, samt koreografi, ulike danseteknikker og administrasjon. Hun la grunnlaget for en profesjonell danseaktivitet i Nord-Norge da hun opprettet *Stellaris DansTeater* i Hammerfest i 1980, med hovedvirke i Barentsregionen/Nordområdene. Gjennom mange års virke har hun bidratt til vekst innen scenisk dans både lokalt, nasjonalt og internasjonalt. Hun har arbeidet for å etablere både DanseFestival Barents og Dansearena nord (tidligere kalt Nordnorsk landsdelscene for Dans) i Hammerfest. Leinan-Hermo var en av stifterne av Forum for nordnorske Dansekunstnere, samt har lagt ned en stor arbeidsinnsats i Barents DansRåd siden 2003. Hun har fått mange priser, blant annet Senter for Dansekunst (i dag Danseinformasjonen) sin ærespris i 2003 og Finnmark fylkes kulturpris i 1990, samt at hun var festspillkunstner ved Festspillene i Nord-Norge i 1989 og DanseFestival Barents i 2010. Solveig har fått 3-årig arbeidsstipend fra Norsk kulturråd to ganger og er i dag innehaver av seniorstipendet. Stellaris DansTeater er i dag den eldste frigruppen innen dans i Norge. Kompaniet har utallige produksjoner bak seg og fortsatt høy aktivitet. www.stellaris.no

Bente S. Andersen og Solveig Leinan-Hermo i SVENSK-ONGAN (1994)
Foto: Ola Røe

Barentsregionen er stadig i endring. I dag spenner regionen over 14 fylker, län og oblast i de nordlige delene av Norge, Sverige, Finland og Russland. Her bor det omtrent fem og en halv millioner mennesker (info fra barents.no). Tidligere grenset Nord-Norge kun til Finland, men etter andre verdenskrig endret landskapet seg og Russland flyttet inn i nabolaget. 11. januar 1993 ble Kirkeneserklæringen undertegnet med mål om at kultursamarbeid skulle bidra til utveksling og stabilisering innenfor regionen og Europa. Det skrives gjerne at det var Thorvald Stoltenberg som tok initiativet til samarbeid og at startskuddet var denne dagen. Formaliteter er viktige, men de er bare en liten del av historien. Det ligger i vår natur å være nysgjerrige på naboen, og vi hadde allerede kultursamarbeid over grensa gjennom musikk og idrett lenge før 1993. Også historisk har vi samhandlet med russerne gjennom Pomortiden helt tilbake til 1700-tallet, hvor handel, språk, mat og kultur har gått hånd i hånd. Dette folk-til-folk samarbeidet har skapt et klima som har båret frem ønske om videre kontakt, dialog og forståelse. Samtidig har det vokst frem en ny kultur og nye kunstuttrykk vi ikke ville hatt uten å være nettopp nysgjerrige naboer.

Ildsjelene

Styrken til kunstneren ligger i sjela som skaper røde tråder og knytter bånd i møtet med samfunnet og menneskene som bor der. Det de opplever, eller oppfattelsen av det de opplever, ligger ofte til grunn i deres arbeid. Jeg er så heldig å ha fått være sammen med to damer som har omfavnet Barentssamarbeidet og Russland, scenekunstner Bente Andersen og min mor, dansekunstner, Solveig Leinan-Hermo. Gjennom samtaler med dem har jeg forsøkt å trekke frem noen tanker fra dette ståstedet. Samtidig er det også viktig å huske at det ikke er noen enkeltpersoner som kommer seg dit de er uten en heiagjeng og skikkelig drahjelp, noe begge damene poengterer. Det er mange som har vært sentrale i ulike konstallasjoner av Barentssamarbeidet, som har jobbet knallhardt for å finne krysningspunkter og møteplasser gjennom å opparbeide festivaler, residenser og nettverksorganisasjoner.

Bente Andersen er kunstnerisk leder for Samovarteateret, som hun dannet i 1990. Samovar betyr sjøkkoker, den er vakker å se på, man kan fylle på og tappe ut – og den står hele tiden på kokepunktet, slik hun mener et teater også skal fungere. Hun hadde to hovedgrunner til å flytte tilbake til Kirkenes etter endt utdanning; smeltedigelen av historier som strekker seg på tvers av landegrensene, og Malmklang; et stort teaterlokale som stod tomt. Målet for Andersen var å bruke to til fem år i Kirkenes, for så å fortsette karrieren et annet sted i landet. Nå har det gått snart 30 år og Samovarteateret og Andersens kunstnerskap utvikler seg fortsatt.

Solveig Leinan-Hermo er kunstnerisk leder for Stellaris DansTeater, som hun dannet i 1980. Leinan-Hermo kom til Hammerfest fra Alta som to-åring. Hun forteller at som barn ble de ofte skremt med den 'russiske faren', for seinere å oppdage at de hadde felles interesser som nabofolk. Hun reiste også ofte på ferie til Nord-Sverige og Nord-Finland som barn slik at Barentsregionen ble et opplagt område for Leinan-Hermo å forholde seg til. Hammerfest var også fra tidlige tider en del av Pomorhandelen, slik at besøk fra russiske kunstnere senere ble naturlig. Det var i denne sammenhengen Leinan-Hermo for første gang fikk se en ballerina, en medvirkende årsak og inspirasjon til hennes karriere som dansekunstner. I den tiden var Russlands grenser mer eller mindre stengt, men kulturutveksling var likevel en døråpner til det vakre landet med all sin kunst- og kulturtradisjon. Stellaris DansTeater dro til Murmansk i 1990 i forbindelse med at Hammerfest og Kola var blitt vennskapskommuner. Den gang observerte Leinan-Hermo hvordan levevilkår gjorde tilgang til både matvarer og klær krevende for mange. Leinan-Hermo visste ikke i starten hvordan hun kunne gjengjelde gjestfriheten og den store gavmildheten fra russernes side. Russerne delte det de hadde. Hun gav bort både dongeribuksa og t-skjorta si, noe som ble meget godt mottatt den gang. Dette var starten på et mangeårig samarbeid over grensa.

Solveig: Jeg synes jeg har vært privilegert med dans som inngangsport i møte med Russland, ettersom russisk ikke var et språk vi lærte på skolen. Heldigvis har dette endret seg i dag, da det er ulike tilbud for å tilegne seg språket. Med dansen som 'fortellerspråk' fikk jeg egne verktøy og metoder i hvordan skape felles 'fortellinger', selv om dansetradisjonen og formspråket var ulikt. Det jeg oppdaget etter hvert var at vi hadde mange felles historier siden jeg som koreograf gjerne var inspirert av egen natur og de folkene som levde i den. Dette er et fellestrekk som Stellaris DansTeater og Samovarteateret har, slik at vi har hatt en felles plattform å stå på i vårt samarbeid.

Leinan-Hermo og Andersen har løftet hverandre opp gjennom samarbeid, både av og på scenen, i Norge og over grensa. Kompaniene har funnet styrke i sin beliggenhet og den nordlige særegenheten. Ved å legge sin kunstneriske aktivitet til Nord-Norge ble de begge pionerer innen sine felt. De er også like i det at de har hovedkurs horisontalt på Nordområdene. Kanskje ikke så rart. Det er mye nærmere til de nordlige delene av Sverige,

Finland og Russland enn til Oslo, som mange tradisjonelt har sett på som inngangen til utlandet. Infrastrukturen for å reise innad i Norge og til Europa er fremdeles overraskende vanskelig og kostbart sett fra et nordnorsk perspektiv, spesielt med scenografi og teknikk på lasset. Ikke at dette har stoppet dem fra å gjøre dette også. Men det er kun 40 km fra Kirkenes til Nikel, samt at grensen over Storskog med tiden har blitt mer og mer åpen. Andersen er grenseborger, noe som betyr at hun i dag kan reise fritt over grensa. Leinan-Hermo har hatt multivisum i lang tid. Etter å ha knyttet mange bånd i ulike samarbeid syntes Leinan-Hermo at det var naturlig å markere dette. I 2017 feiret hun sin 60. grensekryssning ved å sykle over grensen ved Storskog, og markerte samtidig da sitt samarbeid og vennskap med russiske partnere i Barentsområdet. Storskog har også vært i rampelyset gjennom de mange flyktingene som syklet over grensa, og for Leinan-Hermo var dette også en støtteerklæring til de mange som må flykte fra egne land for å få en fremtid. Andersen lånte henne sykkel.

Våre historier

Bente: *Hele livet har jeg samlet på historier. Som liten lå jeg under bordet eller bak stolen og hørte de voksne fortelle. Dette var tiden før fjernsyn, kassettpilleren hadde akkurat gjort sitt inntog, men det var historiene og magien i disse fortellingene som oppslukte meg. Måten de ble fortalt på, hvordan historiene ble bygget opp mot et klimaks. Dramatiske historier, historier fulle av humor og latter, historier om han eller hun som hadde gjort en bragd, historier fra krigen, historier som var fulle av varme, respekt og medmenneskelighet. Historier som ikke hadde noen geografisk avgrensing, men kunne godt ha sin start på russisk side, for å avslutte i Finland.*

Det finnes flere steder der våre veier møtes og krysses på tvers av språk og kultur. På flere plasser utvikler det seg hybridsamfunn med et særegent klima og egen kultur. Sør-Varanger kommune og Nikel i Murmansk Oblast er et slikt område, med et eget 'folkeslag' som heter 'Grenseboerne'. Her krysses grensa fritt for de som bor der, skilt står på norsk og russisk, kles- og mattradisjonene har blitt blandet, og kjærligheten har blomstret mellom folk. Med dette kommer helt spesielle stemmer, helt spesielle historier og også egne kunstneriske metoder for kunstnerne som jobber i området. Siden folkene som bor her har ulike tradisjoner, og det er disse tradisjonene som skaper kontrastene, kan kunsten, ved å ta utgangspunkt i dette, settes inn i en historisk kontekst og utfordres med nye uttrykk.

Samovarteateret utvikler ny dramatik, som bygger på historier fra grenseregionen i nord. Dette gir forestillingene et internasjonalt format, og har ført teateret ut i verden – til andre grenseregioner som Kaukasus, Karpatene og Baltikum. Samovarteateret har et sterkt

samfunnsengasjement og et klart mål om å skape forestillinger som stiller spørsmål ved samtiden. Som et resultat av de transnasjonale produksjonene Samovarteateret og Andersen har gjort, har de naturlig nok utviklet en egen arbeidsmetode, 'Samovarmetodikken'. I den blir tekst, bevegelse, musikk, ulike kulturer og språk likeverdig og flettet sammen til en helhet. Det søkes etter fysiske uttrykk, klang og dynamikk, ulikheter og likheter i det sceniske uttrykket. Troen på at scenekunst kan kommunisere og berøre der politikk og ord ikke strekker til, er en sterk drivkraft og bidrar til å produsere forestillinger som i utgangspunktet vil kommunisere over landegrensener og med ulike kulturer. I den nyeste produksjonen til Samovarteateret *Lost in the horizon* var tema menneskeverd og fokus på de grensene som lukkes igjen i Europa i dag. Denne produksjonen var i samarbeid med det Karelske Nasjonalteateret i Petrozavodsk, Russland, som Samovarteateret har jobbet tett med i flere år. Det er ikke tilfeldig at det har blitt et svært verdifullt samarbeid med akkurat dette teateret. Teateret er tospråklig, og i tillegg til russisk som scenespråk, bruker de også finsk.

Leinan-Hermo presiserer at Stellaris DansTeater alltid har vært et Barentskompani i sin ånd og aktivitet, og var tidlig ute med å blande norske, svenske, finske og russiske utøvere i sine forestillinger. I 2008 skapte blant annet Stellaris DansTeater i samarbeid med finske Flow Productions *Touching Point* av koreograf Maria Littow med utøvere fra hvert land. Forestillingen var inspirert av et sitat fra den finske poeten/forfatteren Vuokko Koistinen: 'Du berørte meg så mykt, og allikevel rystet du så mye inni meg'. *Touching Point* endret seg hver gang, da den relaterte til menneskene som satt i salen. Hver forestilling ble bygd på improvisasjon og publikum fikk velge musikken. Verket ble svært aktuelt, ettersom det handlet om nettopp møtet mellom mennesker med ulik bakgrunn, røtter og verdier. Stellaris DansTeater har også gitt bruksrett på sine stykker i Russland. Kompaniets mest spilte forestilling er danseteateret *Dunongen og Tempusegget* av Leinan-Hermo, som i dag er i repertoaret hos kompaniet Druzhba i Arkhangelsk. Forestillingen ble laget i 2000, og hadde nypremiere i 2001 på norsk, finsk og russisk. Den har vært spilt i Sverige, Finland og Russland, turnert skolene i Finnmark flere ganger og vært på gjestespill på festivaler i Nord-Norge. Show-ballett i Nikel har også fått flere koreografier, heriblant *Godt at Gråmåsan Song* og *Natten er min Søster*. I Russland har de tradisjon med å ivareta repertoar, og slik har også Leinan-Hermo sikret lengre levetid til norsk koreografi. Samtidig er den norske samtidsdansen ikke 'dagligvare' i Russland, så dette har vært en forespørsel fra Stellaris DansTeaters samarbeidspartnere. Likeledes har Leinan-Hermo vært en pådriver for at russisk koreografi og tradisjon skal ha sin plass på den norske scenen, noe som har vært helt tydelig i arbeidet hennes gjennom årene.

Andersen og Leinan-Hermo har tviholdt på at Barentssamarbeidet er en selvfølge, og at stemmene fra nord bør høres. De må høres fordi de gjennom mindre historier, hverdagslige historier, skildringer, musikk og bevegelse også forteller de store historiene om politikk, natur, samfunn og folkeskjebner. Derfor er det også viktig at disse historiene fortelles fra nord. Gjennom å formidle de, formidler vi ikke bare en levende historie og samtid, men vi er også med på å skape fremtiden gjennom opplevelse, dialog og kunnskap. Sammen har Stellaris DansTeater og Samovarteateret skapt bl.a. *Svensk-ongan* (1994) som forteller etterkrigshistorien til to jenter fra Finnmark som ble sendt til Sverige etter krigen for å 'fetes opp'. Med seg på scenen hadde de tidsvitnene Svea Andersen og Kirsten Basma. Dette var deres virkelighet – deres historie. Ensomheten, frykten, trøsten i leken og følelsen av ikke å være ønsket griper meg fortsatt når jeg tenker på denne forestillingen. *Svensk-ongan* satte et visuelt og følelsesmessig avtrykk i meg. Setningen 'Klarvær er bombevær' kommer jeg aldri til å glemme. Jeg trodde at dette måtte vi helt sikkert ha lært om på ungdomsskolen, men Leinan-Hermo fortalte meg at dette faktisk ikke var pensum. Dette poengterer hvor viktig det er at våre historier fortelles, ikke bare på scenen, men også gjennom å gi scenekunsten

sin plass i skolen. Scenekunsten har sin særegne form, og kan kommunisere på et helt annet plan. Leinan-Hermo og jeg begynte i 2016 å snakke mye om flyktningssituasjonen i Europa og den nordnorske flyktningehistorien om tvangsevakueringa under 2. verdenskrig. Dette arbeidet førte til *Morgendagens Vitner* (2018), et samarbeid mellom Stellaris DansTeater og LAVA-Dansproduksjon med koreograf Benno Voorham. Forestillingen trakk linjene fra 2. verdenskrig til nåtiden ved å ta utgangspunkt i erfaringer fra de som har opplevd tvangsevakueringen av Finnmark, samt refleksjonene rundt flyktninger som nylig hadde rømt fra krig og konflikt og bosatt seg i Hammerfest. Dette var fortiden og samtidens historie i samme grep, og verket trakk helt virkelige paralleller i vårt nære samfunn. Gjennom bevegelser og visuelle scenebilder fikk også de som medvirket en ny stemme, som formidlet det språket ikke klarte eller stemmen ikke våget å forklare.

Eivind Linn, Ekaterina Nikitina, Oksana Smirnova og Pavel Dudal, Ksenya Veselkova, Semen Dudal og Tairiana Papulova og Aleksandr Dudal i ADNAZDI (2018). Foto: Kirill Agnev

Den som våger

Gjennom sitt virke har både Leinan-Hermo og Andersen skapt et fellesskap og et vennskap der utveksling og respekt har stått sentralt – med hverandre og med sine samarbeidspartnere på andre siden av grensa. Dette mener jeg er grunnen til at de har hatt suksess med sitt arbeid. Det er preget av åpenhet, evnen til å lytte og samtidig våge å tenke gjennom egne og andres reaksjoner. I sentrum ligger ofte et personlig møte og en personlig historie.

Bente: Møter mellom mennesker er fascinerende – i møte mellom to mennesker kan alt forandres. Jeg vil lage møteplasser, hvor ulike generasjoner fra ulike miljøer og kulturer kan møtes, hvor vi kan konversere sammen, direkte – ikke online, men se hverandres reaksjoner, smil, latter og bekymring. Hvor vi kan snakke sammen om de små og store hendelsene som berører oss som mennesker.

Leinan-Hermo har jobbet hardt med egne forventninger og ønsker, og har skapt vennskap hvor utveksling og gjensidig respekt står sentralt. Gjennom årene har kontinuerlig samarbeid utviklet tillit, noe som har båret frukter i form av nye sceniske uttrykk. The Karelian National Song and Dance Ensemble 'Kantele' inviterte Leinan-Hermo i 2016 til å skape et verk som samlet Kantele og Stellaris DansTeater i en felles produksjon hvor hun skulle behandle de ulike kulturene, gjennom det vespiske og det samiske. *Adnazdi* hadde premiere i Petrozavodsk

i Karelia oktober 2018 og besøkte deretter Kondoponga, Kem, Lovozero, Murmansk, Nikel og Hammerfest. Russisk tradisjonell dans og norsk samtidsdans ble blandet med rytmen, fargene og gleden i førerisetet. Halvdan Nedrejord, samisk komponist og musiker, og Kanteles vokalgruppe *Aino* skapte sammen et unikt og vakkert lydbilde for forestillingen som ljommet av både karelsk og samisk kultur. *Adnazdi* ble virkelig feiret av publikum, både på russisk side og i Hammerfest. De russiske samarbeidspartnerne opplevde forestillingen som en eksperimentell forestilling som er nytenkende i sin karakter, som vektlegger verdien i vår historie og tradisjon i et samtidsuttrykk.

I 2017 var jeg i Hammerfest som kunstnerisk leder av DanseFestival Barents, en av festivalene og møteplassene i Barentsregionen som har utviklet seg fra Barentssamarbeidet gjennom

BarentsKræsje ble produsert av
DanseFestival Barents og
Stellaris DansTeater.
Konsept og regi Jon Tombre
**Kunstnerisk researcher og
konsulent** Solveig Leinan-Hermo
**Dansere fra Murmansk,
Arkhangel'sk, Petrozavodsk:**
Daria Pereverzeva, Egor Evalon,
Tatiana Papulova, Pavel Dudal,
Dmitrii Melnikov, Zinaida
Gagarskaia, Andrei Ponomarev,
Kristina Rudzhianskene,
Daria Mishchenko
Musikk Amund Ulvestad
Film Kim S. Falck-Jørgensen
Lysdesign Torbjørn T. Sandnes
Initiativ og med-produsent
Marie Hermo Jensen

Stellaris DansTeater. Festivalen ble åpnet av bestillingsverket *BarentsKræsje*. Her ble tradisjonelt russisk repertoar innenfor klassisk ballett iscenesatt sammen med folkedans fra Murmansk med norsk regi, film og lys. Igjen innenfor et norsk samtidsuttrykk, men denne gang med kontrastene i førerisetet. Repertoarenes tradisjoner ble plukket fra hverandre og satt sammen i nye konstellasjoner. Verket strakk seg inn i lange toner og stillhet, i stor kontrast til de rytmiske, raske føttene og høye hoppene som tradisjonelt stod i samsvar med musikken og ikke som et kontrapunkt. Uttrykket var også mørkt, og ikke typisk underholdende, slik russernes tradisjonelle kunstreperatoar ofte er. Jeg vet at prosessen var vanskelig, ikke bare fordi ensemblet kun hadde få dager til å sy forestillingen sammen på, men fordi vi rørte i tradisjoner. Reaksjonene fra russerne var splittet. Elementer som de så på som sentrale, blant annet de fargerike kostymene, var byttet ut med sorte antrekk. Noen forstod ikke meningen med en slik produksjon, da den ikke styrket tradisjonelle verdier. Den største innvendingen var at koreografien var til feil musikk. Alle samtalene som

fulgte, og hva de medvirkende syntes, ble også en viktig del av denne produksjonen. Siden dette var festivalens åpningsforestilling ble det mye diskusjon gjennom festivaltiden, og jeg fikk også vite at det fortsatt var et tema på bussen på vei tilbake til Russland. De fleste hadde en stor opplevelse av verket, men noen syntes det var vanskelig å se tradisjonelt repertoar bli demontert på denne måten. I mine øyne var resultatet banebrytende surrealistisk og vakkert. Verdien av at dyktige russere har ivarettatt sitt fantastiske repertoar var soleklar. Begge disse produksjonene, dog med veldig forskjellig utgangspunkt, var en øyeåpner for meg med hensyn til hvor langt samarbeidet var kommet og hvor lang tid dette har tatt. Tillitsforholdet som Leinan-Hermo har bygd opp med kompaniene spilte en enorm stor rolle for begge verkene, noe som viser at et langsiktig tidsperspektiv må være en essensiell brikke i kulturutvekslingsarbeid. Leinan-Hermo er nå invitert til å skape en ny scenisk forestilling med Kantele i 2019 samtidig som det planlegges videre turné med *Adnazdi*.

Solveig: Selv den lille bevegelsen kan være starten til noe stort. Om du intet våger, får du heller ikke noe tilbake. Det å bli kjent med din nabo åpner nye dører som du ikke visste eksisterte. Ved å forme nye veier, fargelegge, gi innhold og reflektere over møter med nye mennesker, vil jeg være med på å skape. Dette er å bidra til et fellesskap som gir flere personlige og mange ulike stemmer.

Gjennom samarbeid tar vi del i hverandres utvikling, en utvikling som kan være nyttig på et personlig og profesjonelt plan for alle parter. Andersen og Leinan-Hermos virke som samarbeidspartnere over den russiske grensen har skapt et vidt nettverk av profesjonelle aktører som stoler på hverandre, og som våger å satse sammen for å lete i nye uttrykk og gi nye muligheter på begge sider av grensen. Utvekslingen som finner sted skaper nye

utgangspunkt for begge sider. Gjennom møtet med nye folk og ny kjennskap til ulike kulturer får vi flere døråpnere til også å bedre kjenne oss selv. Gjennom kulturutveksling utfordrer vi egne holdninger og fokuserer heller på hverandre, for gjensidig utvikling. Dette legger også grunnlag for endringer i folks holdninger, noe som kan bryte ned fremmedfrykt, samt skape forståelse for både andres og vår egen kultur. Dette gjør oss alle rikere og er noe vi må ta vare på. Hvis man klarer å sette det hele i en kontekst, og skape et produktivt samarbeid med fokus på kulturutveksling over grensene, så kan en sikte høyt og kalle dette fredsarbeid - en fredelig og positiv form for utenrikspolitikk. Det sentrale i kulturutveksling er at den er kontaktskapende og gir rom for menneskelige møter og refleksjon. Som Margrethe Alnes i Barentssekretariatet sa det da hun besøkte Hammerfest og DanseFestival Barents i november 2017: 'Når det er konflikter er det lettere å kontakte den andre siden hvis du har en venn der'. Jeg spurte Andersen og Leinan-Hermo om hva som ville skje med Barentssamarbeidet hvis bevilgninger kuttes og grenser igjen stenges. De svarte begge momentant det samme, og det med kraft i røsta: 'Desto viktigere!'. Ingen pyster altså.

*Daria Pereverzeva i BARENTSKRÆSJE (2017)
Foto: Kim S. Falck-Jørgensen*

